

BEDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele

BIROURI DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf., Nuz. Angenfeld & Emmerich Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — **RECLAME** pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 27.)

GAZETA iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francoi.

Se prenumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.
Pe un an 30 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 151. — Anul LXIV.

Brașov, Duminecă 8 (21) Iulie.

1901.

U destăinuire interesantă.

S'a ridicat o grea învinuire în contra fostului ministru-președinte Banffy. Au fost date pe față planurile, cu care se purta el în timpul din urmă înainte de căderea sa dela guvern. Destăinuirea o face „Neue freie Presse“ din Viena, pe care și foile maghiare îl privesc ca pe un diar bine informat.

Cu acesta parte interesantă a celor publicate de „Neue fr. Presse“, voim să ne ocupăm ađi.

Mai întâi „N. fr. Presse“ dă o iconă a alegerilor făcute de guvernul Banffy în anul milleniului 1896, când faimosul Ieszenszki, consilier ministerial și fost procuror, care-și făcuse cariera prin rchisorile pe cât de tendențioase, pe atât de șoviste, ce le îndrepta contra Românilor aduși înaintea juriului din Clușiu și contra pretinsei irredenteromâne, a ajuns a fi șeful statului major-general secret în campania electorală, ce o conducea și dirigea din biroul său. Banffy prin presiune și corupțiune își scose la alegeri o majoritate atât de mare, cum n'a mai fost. Când i-a anunțat Ieszenszki învingerea pe totă linia, Banffy se fi diș cam îngrijat: „Mai că-mi vine să mă tem, că-i prea mult“. Opoziția, pe care o strimtorase rău, a început să-l acuse pentru abuzurile ce le-a săvârșit la alegeri. Banffy făcând și greșelă, că el însuși a mărturisit, că n'a prea fost alegător în mijlocele întrebuințate, ca să scotă candidații lui, dîcînd, că și alții înaintea lui au făcut ca el. Aceștia însă negau cel puțin greul păcat.

„Alegerile“, dîce fôia vienesă, „n'au fost nici-odată curate în Ungaria. Sub Lonyay a curs într-o di mai mult sânge, decât în totă campania electorală a lui Banffy. În

anii patru-șeci încă Deak a fost silit să respingă un mandat, fiind-că era pătat. Tisza și Szapary au făcut și ei alegeri cu bani și eroii opoziției, cari pretindeau, ca alegerile să fiă curate, când vorbeau de acesta, încă nu-și plătiseră socotelile electorale“.

Vorbind apoi de căderea lui Banffy, dîce: „el era gata de a ataca elenodiul constituției; el a predicat în consiliul cel mai înalt trebuința neapărată a unui regim absolutist în Austria și în Ungaria; el a căutat să câștige pentru ideia acesta aliați între miniștri comuniși în armată. Era gata în ori ce moment a se folosi de cele mai extreme mijloce ale forței... Va veni încă diua, în care se vor desvêli pe deplin intențiunile lui Banffy“...

Invinuirile acestea le folosiră, fresce, foile opoziționale ale lui Apponyi și Ugron în contra lui Banffy, cerînd ca el să se declare față cu ele. Banffy, dîce fôia lui, nu se va declara contra acelei învinuiri pe câtă vreme mai mulți membri din cabinetul său, pe cari asemenea îi atinge învinuirea, se află încă și ađi în oficiu și sunt cel puțin tot așa de atinși și obligați, a o respinge, ca și el!!

Se folosește de acest privilegiu fôia banffistă spre a conjura pe ministru-președinte Szell să fiă cu ochii în patru, căci cei din fosta partidă națională, apoi cei din tabăra lui Karolyi, Wenckheim etc. voesc să-l tragă pe sfôră; îl conjură să nu le credă, că ei vor lucra pentru succesul alegerilor în sens liberal, spunînd, că vechii liberali, tiszaiștii, disidenții și Szilagyî sunt deja cu toții paralizați, și că dintre cei vechi a mai rămas numai Szell, care, decă nu va fi pe pază, „va fi răsturnat în noul parlament de cătră fosta partidă națională cu ocaziunea desbaterii bugetare pe 1902“.

Fôia vienesă mai scie spune, că totă gălăgia cu curățenia alegerilor și cu legile aduse în scopul acesta nu va avé alt rezultat, decât că guvernul va puté dîce despre sine, că nu mai pôte fi suspiciionat, că a abuzat de influința sa la alegeri, căci tot-deuna se va apăra cu legile aduse, cari vor fi executate ca vai de ele.

Ce se va mai alege din tôte la tómnă și cum va eși în cele din urmă socotela lui Szell, nu putem sci ađi. Noi Românii însă până acum n'avem nici o cauză de-a simți cât de puțină părere de rău, fiind-că n'am luat și nu luăm parte la târguelile adversarilor, cari tot-deuna una au diș și alta au făcut.

Aceia dintre noi însă s'au căit și se vor căi în viitor și mai mult, cari, desertând din șirurile partidului nostru național, au fost trași în hora preocupărilor de suflele.

Revista politică.

Suntem în toiul verii, când afacerile politice merg mai încet, când se fac numai pregătiri și când intențiunile și sfaturile pentru-ce are să mai urmeze, sunt singurele, cari mai dau lunei politice și diplomatice prilej de a combina în tot felul.

Am înregistrat dîcele acestea sfătuirea dintre ministru-președinte unguresc și cel austriac, cari s'au întîlnit la moșia lui Szell din Ratot spre a-se înțelege asupra pregătirilor ce trebuie să le facă amîndoi pentru tómnă. *Pactul economic* între Ungaria și Austria încă nu este încheiat definitiv, până-ce nu-l vor vota parlamentele din Viena și Budapesta. Cum se facă cei doi miniștrii presidenți, ca să câștige votul parlamentarilor pentru pact? Mai întâi ei înșiși nu sunt încă deplin învoiți între ei cum să fiă acel pact și ce mo-

dificări să se facă în el, ca să fiă cât de cât împăcați și cei din Austria și cei din Ungaria, căci învoiala ce au făcut-o la timpul său contele Badeni cu baronul Banffy, nu e speranță să fiă primită de camera vienesă nici atunci când ministru-președinte Koerber ar reuși să-i țină în bună dispoziția pe Cehi și Germani, cum i-a ținut în lunile din urmă. De altă parte scim, că nici Ungurii — cu tôte că pactul încheiat de Banffy nu e nefavorabil pentru Ungaria — nu-s mulțumiți în tôte cu el.

Nu e greu de prevădut, că Cehii — cari de-ocamdată s'au domolit în urma concesiunilor economice ce li-s'au făcut și a călătoriei monarhului în Boehmia, — vor întrebuinta ocaziunea când se va pertracta cestiunea pactului în parlament, să ridice érași postulatele lor politice naționale și de drept public. Aceasta au și vestit-o foile lor mai de mult și nici că li se va mai da ocaziune mai bună de a stringe érași cu ușa pe guvernul Koerber ca să-i stórcă și concesiuni naționale. De-ocamdată Cehii fac manifestațiuni de amiciția pentru Francesi și Ruși.

Incât pentru Germani, ei asemenea nu-s dispuși nici decum a primi pactul cu ochii închiși și pre-tind ca înainte de tôte să se stabilească un tarif vamal, care să nu fiă nefavorabil industriei austriace, tarif pe care Banffy și Badeni uitaseră să-l hotărască înainte de încheierea invoelii. Germanii nemulțumiți cu atitudinea dietei boeme în sesiunea din vara acesta, au început érași să croască la programe naționale, ceea ce nu prea predice pace și înțelegere pentru tómnă. Ei mai sunt iritați și pentru demonstrațiile boeme fraceso și rusofile, în care vîd amenințări contra Germaniei și a triplei alianțe.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblări în Bucuresci.

XXVIII.

Iubite Amice,

În scrisórea mea trecută dîceam, că trebuie să recucerim terenul comericiului și industriilor, pe care din nepricepere l'am pierdut.

Voitú aminti tinerilor de ađi, că noi am avut odată comercianți și meseriași bine situați și cu bună dare de mână în Ardeal și în Țera românescă. Tendenta însă de a ne face slujbași, a rupt firul continuității dintre noi și părinții noștri.

Nu-mi place să întind vorba, voitú indica numai că măcelarii, argășitorii și pālărierii români din Alba-Iulia erau ómenî de considerați în societate. Tăbăcarii de pe la Făgăraș, Orăștia, Hațeg, Huedora și alte ținuturi, aveau mare trecere în lucrarea pieilor de *cordovan* și jucau un mare rol pe terenul avuției naționale. Șerparele curela-

rilor de pe la Abrud erau fôrte căutate pentru frumșeta cu care erau lucrate și ornate cu florî și figurî cusute cu fire de mătase și de posament.

Blănarii din Bucuresci se întreceau cu cei din Petersburg și cójócele căptușite cu piei de samur și de astracan, le aduceau mari venituri. Astăđi amintirea lor o mai păstrază numai strada, care pörtă numele „Blănari“ în Bucuresci.

Comercianții cu articole aduse din Lipsca erau ómenî cu mare vađă în Bucuresci și firmele lor se îndesau unele lângă altele pe strada „Lipscanilor“ în centrul Bucurescilor, unde astăđi abia mai există câte-va firme românesci.

Luminării din Bucuresci n'aveau păreche în arta de a fabrica în fel și fel de forme și figurî luminări de cêră pentru serviciile sante divine în bisericile române. Astăđi nu mai există decât strada „Luminei“ în Bucuresci.

Mé opresc de a mai înșira trecutul, pe care comparîndul cu prezentul, nu-mi pôte face nici un bine,

decât să deștepte în inima mea nise simțeminte fôrte dureróse.

Cojocarul român a dispărut și Prager i-a luat locul; lipscanul s'a dus și Horrenstein a venit; cismarul său *cavalul* de odinioră din piața Daciei s'a stîns și Pollak înflorește.

Femeia română în vechime era mândră a fi nevasta unui lipscan său a unui blănar. Cocóna Luxita, cocóna Smarandița, cocóna Sofița și cocóna Sevastița aveau tot ce-i trebuia în casă. Lucra și agonisea alături cu soțul ei și nu sciea ce pómă e *divorțul*, — despărțirea de bărbatul ei. Doicile, nemțóicele la copii, bucătăresele și spălătoresele pentru ea și copilașii ei nu existau. Pe frumósa ei Marióră și pe dragălașul ei Gligoraș îi creștea în frica lui Dumneđu, cu credință în legea lor stră-moșescă și în iubirea de neam.

Pensionatele și *Externatele* de fete nici din nume nu le cunoscea și când eșia la preumblare cu soțul ei iubit și cu dragii săi copilași, era simplu, însă bine îmbrăcată. Salba de galbeni și de poli imperiali îi strălucea pe pept și cerceii de dia-

mant luminau ca lucefării, din urechi.

Astăđi în locul acelor mame și cocónite române avem pe franțozitele *mademoiselle Miți* și *madame Jannetta*. Se îmbracă dela *Briol* și *Joben* și se încaltă cu ciorapî de mătase dela *Lustgarten*. Cât e diulica n'au altă trebă, decât să iasă în preumblare la *șosea*, spre a lua aer, și decă se întórcé acasă se cêrtă cu *dumnealui* pentru a avé un motiv conform legii, ca să-i facă acțiune de *divorț*.

Pensionatul și *Externatul* (licee de fete) i-a amețit capul și a *emancipat* o de lucrările și de economia domestică. În capul ei cântă teoriile *metafisice*, cum cântă gârgăunii într'o buturugă de fag.

Prânđu il gătesce *madam Rozsa*, copiii îi îngrijesce *Fraiv'a Mimi* și *dumneaei*, absolventă cu diplomă dela *pensionatul madam Sécătură*, umblă la sindrofii și la întîlniri pe stradă.

Eu nu cred să greșesc când afirm, că numărul acestor absolvente înscrise la Universitatea din Bucuresci pôte să trecă la diferitele fa-

C'un cuvânt toate pregătirile arată că la toamnă, mai mult ca sigur, vor începe erăși luptele naționale. Guvernul unguresc va mai avea să învingă mari greutăți până-ce se-și vadă asigurată o majoritate cum o vrea el în viitoarea dietă. De aceea atențiunea principală a lui Szell e îndreptată acum asupra pregătirilor pentru alegerile dietale, ce se vor ține la toamnă și față cu cari au început mișcări pretutindeni.

*

După-ce a vizitat porturile bulgare Varna și Burgas, marele duce Alexandru Mihailovici a sosit luni la Constanța, cel mai mare dintre porturile române. Din incidentul acesta orașul și portul Constanța au imbrăcat haină de sărbătoare. Pentru primirea oșpelui rusesc s'a dus la Constanța principele moștenitor Ferdinand al României și primul ministru Sturdza. Primirea, ce i-s'a făcut marelui duce, a fost una din cele mai frumoase. În port staționa divizia de mare a flotei române de război, precum și alte vapoare, între cari vaporul „Regele Carol”. Marele duce sosi la 9¹/₂ ore pe bordul cuirasatului „Rotislav”. Sosirea lui fu salutată cu 21 lovituri de tun, date de bateriile de pe „Rotislav”, la care s'a răspuns cu lovituri de tun din partea română. După sosire principele Ferdinand, purtând uniformă de general, a făcut o vizită marelui duce, care i-a reîntors-o pe bordul vaporului „Regele Carol”. S'era principele Ferdinand a oferit un banchet în onoarea oșpelui rus pe bordul numitului vapor. Principele a toastat salutând pe reprezentantul țării și a beut în sănătațea țării și a țarinei. A răspuns marele duce Mihailovici, mulțumind pentru primirea, ce i-s'a făcut și rugând pe A. S. R. principele Ferdinand să exprime M. S. Regelui Carol regretele sale, că nu poate să i-se prezenteze, apoi a închinat pentru suveranii României. Musica a intonat imnul rusesc, apoi cel românesc. Marele duce a mai închinat și pentru principele și principesa României, pentru armata și marina română. I-a răspuns A. S. R. principele Ferdinand, închinând pentru marea ducasă, pentru armata și marina rusescă. Musica intonă imnul românesc și rusesc.

Marta la amiazi s'a oferit un di-neu de ambasadorul-rusesc Fonton în onoarea marelui duce, ér sera un

prânz de gală în onoarea principelui Ferdinand pe cuirasatul „Rotislav”. Primul toast l'a ridicat marele duce în onoarea Suveranilor României și pentru prosperitatea Dobrogei, la care a răspuns principele Ferdinand, mulțumind marelui duce pentru viziunea ce a făcut-o Constanței și închinând pentru țara și țarina. După toasturile acestea, Ales. Mihailovici s'a ridicat din nou și a ținut un toast pentru armata română a cărei vitejie este cunoscută în Rusia. M. S. Regele Carol a trimis o călduroasă telegramă marelui duce, mulțumindu-i pentru toastul ridicat în sănătațea suveranilor români. Marele duce a răspuns imediat, exprimându-și regretele, că nu poate să meargă la Sinaia spre a visita pe Majestațile Lor.

Miercuri la orele 5 dimineața cuirasatul rus a părăsit portul Constanța.

*

Diarul „Germania” din Berlin publică o corespondență din Constantinopole, în care se dice, că țara ar voi să se modifice tratatul din Berlin. Și anume: Bulgaria să-și micșoreze contingentul de pace, prin ceea-ce i-s'ar da Sultanului posibilitatea de a introduce reforme în Macedonia. Serbia și Muntenegru să fiă provocate de a curma pedepsele față cu Albanesii încălcători de graniță, ér în schimb țara să ceară dela Porta otomană garanții față cu neliniștirile Albanesilor. Pentru realizarea planului se dice că se va convoca un congres internațional la Petersburg sau Copenhaga.

Șimleul Silvaniei

și „Adunarea generală a Societății pentru fond de teatru român”.

Bravii noștri Sălăgeni fac mari pregătiri pentru primirea în mod demn de ei a biroului și membrilor Societății pentru fond de teatru român și a participanților din toate unghiurile țării la adunarea ei generală, care se va ține în 1 și 2 August a. c. în Șimleul Silvaniei.

Șimleul-Silvaniei este istoricul și adevăratul centru al Sălăgiului într-o vale frumoasă a Crasnei, scutit dinspre miază-nopțe de „Măgura”, încungiuat din spre apus și miază-zi de pitoresci coline acoperite de păduri și vii. Zace într-o vale frumoasă tăiată de Crasna la pōla Măgurei și

este accesibil numai de trei laturi: de cătră răsărit prin gura vălei Petriceiului, de cătră apus prin strimțoarea Ceheiului și despre miază-zi prin strimțoarea Nușfalăului.

Orășelul Șimleu se laudă cu mari reminiscențe istorice romane și neromane. El a fost sediul vicarilor episcopesci renumiți: Albini, nemuritoriul Sterca Șuluțiu, Demetriu Coroian. Casa cea vechiă vicarială, cumpărată de Sălăgeni la inițiativa marelui vicar Sterca Șuluțiu și plătită cu totul de Metropolitul Sterca-Șuluțiu, se folosește și azi de vicariul actual; asemenea există încă în condițiuni bune casa, în care a petrecut câțva timp nemuritoriul fiu al Sălăgiului Simeon Bârnuțiu, la nepotul său Dr. Ioan Maniu.

Promenada de lângă piață este în curtea vechei cetăți a Batorescilor. În 1848 servia de casarmă Rușilor, după aceea unei garnisone împărătesci. De-asupra orașului, sus într'un vârf de deal, se ved ruinele unei străvechi întărituri. Într-o grădină de lângă pōla din spre apus a cimiteriului român și rom. cat., s'au aflat prin săpături podōbele de petrii scumpe de origine gothică, cari s'au prețuit și cumpărat de muzeul național ung. cu 33,000 fl.

În jurul Șimleului este Badaciu, un sat unde trăiesc mulți dintre consăngenii marelui Simeon Bârnuțiu; între alții veduva nepotului său Dr. Ioan Maniu cu 2 fete ale ei. La spațele Măgurei e situată Bocșa-română, unde zac osămintele lui sub monumentul ridicat de fiul Sălăgiului; nu departe este Guruslăul, locul bătăliei lui Székely Mózes cu Mihaiu Vitezul.

Aceste și alte reminiscențe istorice românesce și pentru-că e românesc, având jur român, parte de locuitori și inteligență română, au atras disgrația șovinismului asupra Șimleului, care l'a făcut din fost sediu de comitat și tribunal un punct neînsemnat al comitatului, punând în locul lui, prin vestita arondare a lui Coloman Tisza, orașul Zălau, care n'are a-se lauda cu nimic istoric. Dér aceste defecte le suplinesce prin aceea, că este aproape pur maghiar și calvin.

Acest orășel, ce s'a distins prin românismul lui, așteptă pe oșpeții români, cari, credem, se vor duce din toate ținuturile locuite de Români ale țării să se împărtășescă de călduroasa ospitalitate a fraților lor sălăgeni, luând parte la festivitățile

aranjate cu prilegiul adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român” și să asiste la însemnatul eveniment în viața noastră culturală, când — poate — se va enuncia aplicarea fondului în sensul scopului pentru care a fost adunat de decă de ani cu atâta abnegațiune, adecă deschiderea unui teatru român permanent la noi.

Cine dintre aceia, cari pot să meargă, n'ar dori să ia parte la o sărbare culturală-națională atât de momentōsă?

R.

„Pericul jidovesc în Ungaria”.

Sunt corbi albi acele gazete ungurești, cari cutază a grăi ceva despre primejdia jidovismului în Ungaria, s'au chiar împotriva Jidovilor. Pressa maghiară de azi este aproape fără excepțiune în mână jidovescă; în Ungaria Jidovii fac comerțul, ei fac literatura maghiară, știința maghiară, ba până și în administrația și justiția au intrat și s'au instăpănit bine. Astfel, oam am dis, a-se vorbi și a-se scrie despre isprăvile ce le săvârșesc rămășițele poporului de odinioară a lui Israel răspândit pe suprafața întregului glob, trece în Ungaria drept o cutezanță orbă, căci Jidovul aic' este o plantă „nobilă”, de care nu-i permis cui-va a-se atinge, Jidovul este o ființă privilegiată, el simbolizează „liberalismul” în Ungaria și tot ce e „liberal” aic, e tot-odată și jidovesc.

Se găsec însă totuși omeni și în sânul Maghiarilor, cari se atragă atențiunea obștei creștine asupra primejdiei, ce o învōlvă în sine jidovismul pentru Ungaria. Așa de pildă vedem publicându-se în „*Alkotmány*” dela 19 Iulie un articol important din toate punctele de privire, despre „periculul jidovesc în Ungaria”, articol, pe care ținem să-l facem cunoscut cetitorilor noștri.

În introducerea articolului scris de un anumit K. T. M. se spune, că presa maghiară contrabandază sistematic pe Jidan în națiunea maghiară. Ea vorbește și scrie despre Maghiarii de profesiune jidovesce, deși Maghiarul l'a fost nică-odată Jidan, nici Jidanul n'a fost Maghiar vre-odată. Arată, că din 17 milioane locuitori ai Ungariei, mai mult de un milion sunt Jidovi. Acest raport numeric nu este bine să se bagatelizeze, căci rassa acēsta de popor (Jidanii) împrăștiată în toate părțile țării, imprimă caracterul ei specific în măsură decisivă asupra caracterului maghiarimei. De va succede, ca Jidanii să fiă contopiți în corpul națiunii maghiare, acēsta nu va mai avea caracter maghiar, ci va fi o națiune jidovă maghiară.

cultăți peste 160, bine înțeles afară de facultatea de teologie, căci numai asta ar mai trebui, ca să fim complecși. Ce vor face atâtea licențiate? Treba lor! Destul că crescerea e greșită și acum, ca s'o îndreptăm, trebuie să deschidem școli de menagiu = bucătăria, cum e aceea dela Măgurele, Bêrlad etc., ca să învețe fetele să facă rintaș, fiind-că în casa părinților delicata mademoiselle, doctoriță în astronomie, nu și-a pus picioruțul în bucătăria.

Părăsirea comerțului și industriilor său meseriilor la noi în țară, mi-se pare că a rezultat și din desființarea breslelor și proclamarea comerțului liber.

Principiul comerțului liber, care străbătea din Anglia pe la 1864 în toate părțile lumii spre a pute curceri din ce în ce mai mult teren, mai cu sēmă în țările înapoiate în cunoștințele doctrinelor practice și teoretice ale economiei politice, nu voia să scie, că ar exista o deosebire de clase și de interese între meșteșugar, fabricant și comerciant. Pe toți îi cufunda în aceeași apă, dându-le numirea de comercianți. Con-

fusiunea acēsta mi-se pare că nouă ni-a făcut mult rău, deōrece a favorizat în cel mai înalt grad stabilirea străinilor intermediari pe piețele noastre, fără a dovedi, că dispun de un capital moral și material, sub cuvânt, că comerțul liber n'are controlă.

De aceea în măsura în care se importau produsele fabricelor străine, în aceeași proporțiune intrau și intermediarii străini în țară, cari în calitate de comercianți deschideau prăvălii pe piețele noastre, bucurându-se la conaționalii și coreligionarii lor fabricanți de afară de mari credite, pe care în urmă tot ei le-au compromis în paguba țării și a comerțului român.

Noi din acest punct de vedere n'am fost destul de pricepuți, spre a lua dela început măsură de apărare. Ne mulțumiam numai a privi cu indiferență la deschiderea prăvăliilor din partea străinilor, cari își puneau atrăgătoare firmă: „*La Concurență*”.

Lumea alerga cu bani buni și cumpăra marți ieftină și — prōstă. Celor în drept a exercita o controlă severă, puțin le păsa, decă cumpărătorul se păcălea, jidovul dela „*Con-*

curență” se îmbogăția și meșteșugarul său negustorul român se prăpădea. *Comerțul era liber!*

Meseriașul său negustorul român lovit fiind de „*Concurență*” și neavând cine a'l ocroti în lupta neegală, alerga la funcțiuni pentru care n'avea nici chemarea, nici pregătirea necesară.

Femeia română dela sate ca și dela orașe, ne mai având plăcere a se ocupa cu inul, cânepa său lână, lăpăda furca și războiul de țesut și căutând nod în papură, că hainele gata ar fi mai eftine decăt cele lucrate cu mâna în casă, da și ea năvală la „*Concurență*”.

Pe calea acēsta au ajuns lucrurile în starea de azi, ca țeranul nostru în țera românesce să pōrte cămașe, ismene și ciocri cumpărați gata dela *jupan Moise Kahana*.

În țera cea mai bogată în producțiunea grâului, femeia română săteană său orășenă să nu scie frământă și cōce pânea, cuptore de pâne nu se pomenesc pe la casele lor și bărbatul, plecând la munca câmpului, e nevoit a-și lua căldarea de mămăligă în spinare, său decă

fi e dor de pâne, trebuie s'o cumpere cu bani gata dela *Kirios Jani*, grecul distribuitor de pâne în orașe și în sate. Apoi să n'ai *pelagra* încuibată în coliba țeranului dela noi?

În țera acēsta binecuvântată de Dumnezeu, încât e un adevărat rai pământesc, noi n'avem grădini de legumi împrejurul caselor noastre. Aiul, cēpa, ridichea, morcovul și pătrunjelul, atât orășeanul cât și sătenuțul toate le cumpără cu bani gata dela *gospodin Bulgarow*, care până în ziua pornesce pe uliți în orașe și în sate și strigă cât poate: *haideți la ardei și usturoi!*

Să nu credeți că glumesc. Vorbesc fōrte serios, afirmând, că chiar și administrațiunea școlii de agricultură situată pe întinsa câmpie dela Ferestrău, îmbracă elevii interni cu postav fin de pe la jidovi, par-că ar fi nisce copii de aristocrați din Teresianul dela Viena, cumpără pâne de pe la greci și legumele le procură dîlnic de pe la *zarzavagii* (grădinarii) bulgari din piața Daciei în Bucuresci, unde în fiă-care și dimineața întîlnesc într-o trăsură pe arcuri câte doi elevi în

...Adevărat este, că în înțelesul strict al cuvântului *sângele maghiar* e un lucru foarte problematic; sânge cun, săsească, german, croat, rutén, român, a intrat în venele națiunii lui Arpad, dér acesta s'a întâmpat numai pe baza unei dezvoltări istorice lungi... Arătați-ne însă un Jidov viu, care decât vorbește chiar ungurește, se nu poartă în însușirile lui trupesci, fă în cele sufletești, caracterul său de rasă. N'am vădută așa ceva nici în Budapesta, nici în provincii, fiind-că Jidauul rămâne Jidau, fiind-că numele de 5 pițule, botezarea seu cunoscerea în vorbire și scriere a limbii maghiare, nu este încă o patentă pentru maghiarismul cuiva, pentru așa ceva e lipsă de dezvoltare istorică și de succesiune tradițională.

De patru-deci de ani durază maghiarizarea Jidanilor. Destul pôte fi un astfel de timp, ca Jidovimea să aibă dreptul a-se lauda cu maghiarismul ei, ér Maghiarii să se încredă în rassa această?... Nu!... A fost pentru Maghiarii o favoare deosebită a sorții, că naționalitățile nu s'au contopit cu putere elementară și că și adî partea lor covârșitoare sunt în poziția separată ca rasă. *O națiune mică ca Maghiarii nu pôte contopi, dér fără periclitarea naționalității sale nu pôte nici să absorbă naționalitățile, cari în privința numerică 'i sunt egale* (O fi ceva mai mult, decât egale? — Culeg.) Ori cât aserțiunea această mi-s'ar infiera ca trădare de patriă, eu mă bucur totuși, că până acum în națiunea maghiară amalgamisarea s'a întâmpat numai în măsura, care se nu atingă caracterul sângelui. Decă ne vom spori (!) tot așa, vom rămâne curați... Dér în acest sistem al dezvoltării istorice jidovimea a făcut o spărtură. Ca într'o cetate subjugată răvășească ea în masse tot mai mari și spre cel mai mare pericol al națiunii, mână de înducări ei speculative, se maghiarizează și strică sângele și caracterul maghiar. Astfel se crează națiunea jidano-maghiară, și astfel va deveni un adevărat blăstem ușurința, care a dat ocași, ca acești proletați ai Europei, acest noroiu de neam, să deschidă cel de al doilea capitol al națiunii maghiare, în care cronica nu va însemna mai mult istoria națiunii maghiare, ci a națiunii jidano-maghiare....

În partea a doua articolul spune, că Jidauul apare pretutindeni ca rasă: în literatură, politică, știință, comerț, industrie, ba chiar și pe terenul agriculturii. El vorbește ungurește, scrie ungurește, poartă nume ungurește, dér nu simte și nu gândește ungurește. Jidovesce simte și gândește el, ér gândirea „Jidovului de limbă maghiară“ e primejdiosă, ca bôla contagiösă.

Autorul articolului servește cu dovezi. Dela 1867 și până adî, — dice el — vom afla în istoria literaturii și artei maghiare explicarea simptomelor primejdioase ale cestiunii ovresci. În istoria celor patru-deci

de ani din urmă a literaturii poetice, vedem pas de pas ofilirea florilor poeziei maghiare, locul ei ocupându-l *direcția cosmopolită*. În grădina cultivată de Vörösmarty, Petöfi, Tompa, Arany etc. se îmbuldesc, Ignotus-ii, Kis Jozsef-ii, Makai Emil-ii, figurile epigonice. Poezia maghiară de adî numai intru atât are comun cu Maghiarii, intru cât se scrie în limba maghiară, — în colo nimic. În caracteristică tot așa. Se află chiar o fôie umoristică *disă maghiară*, în care se batjocoresc sistematic tipurile luate din societatea maghiară, începând dela magnați până la finanți. Și dimpotrivă, figurează în ea ca prototipuri de cinste și omenă, nume ca Seifensteiner Solomon, Reb Menachem. Națiunea (maghiară) rîde și nu ia sêma, că și această este o manifestare a propagandei jidovesce, care lucrează pe încetul a pus stăpânire pe puterea politică și economică a țării și culege smântâna de pe ceea ce numai folos pôte să aducă și numai putere pôte să dea omnipotenței jidovesce.

În fine spune, că tot ce e rău, tot ce e corupt și coruptibil iese din sinul acestor „Maghiarii“ făcuți, dér nu născuți, și încheie așa:

„Cine are plăcerea să fiă liberal, cine așteaptă încă tot dela liberalism regenerarea națiunii, îmbrățișeze-se cu Jidanii; dér atunci și-a pierdut dreptul de a lua parte la munca națională a maghiarimei creștine“.

Osămintele episcopului Lemenyi în Blășiu.

Blășiu, 18 Iulie n. 1901.

Scriu rândurile acestea sub impresia acutului de pietate, ce s'a săvîrșit Miercuri în istoricul nostru orașel: aședarea osămintelor episcopului Ioan Lemenyi în cripta bisericeștii dela curtea metropolitană din Blășiu, unde zac osămintele altor arhieriei români uniți.

Episcopul Ioan Lemenyi a murit și a fost înmormântat la 1861 în cimiterul San-Marc din Viena. O sörte nefericită îl aruncă în esiliu și tot aici, departe de ai săi în mijlocul cărora a trăit, fû înmormântat în pământ străin.

Deja pe la începutul anului consisto-rul din Blășiu a luat nobila hotărîre de a fi desgropate și aduse acasă osămintele episcopului Lemenyi. Spre scopul acesta a și plecat în 11 l. c. la Viena Reverendissimul Domn I. M. Moldovan, vicar capitular, însoțit de redactorul „Unirii“ d-l Aurel C. Domșa. Mormântul lui Lemenyi n'a fost greu de găsit, căci era însemnat c'un monument purtând o inscripția.

Cosciugul cu osămintele decedatului arhieriei și însoțit de d-l A. C. Domșa, a

sosit Marți spre Miercuri noțtea la Blășiu. Soirea despre sosirea cosciugului se lați ca fulgerul prin oraș și cu tôte că nu era prevădută transportarea dela gară în oraș cu cortegiul, totuși se adunară curând la gară un număr frumos de studenți, teologi și alții, ca să întâmpine pe cel așteptat. La gară se formă un cortegiul de peste 40 persoane, care în cântări funebrele și cu făclii aprinse însoți cosciugul prin noțtea întunecösă pâna la catedrală.

Ajuns la catedrală, cosciugul fû aședat pe un catafalc. Într'aceea zorile se iveau și canonicul Dr. Vasilie Hossu începă stujba bisericösă, urmată de cântări și rugăciuni.

Dimineta la örele 7 s'a celebrat o sfântă liturgie de I. P. S. Sa Mitropolitul Mihaly încunjurat de 18 preoți și 2 diaconi, toți îmbrăcați în odăjdii funebre. Cântările în decursul liturgiei le-au executat parte profesorul de cantul bisericöesc d-l Aron Papiu, parte corul mixt condus de d-l profesor de muzică Iacob Muresianu.

După liturgie Mitropolitul cu întreaga asistență de preoți concelebrați, a venit lângă cosciug și, în tocmăi ca la înmormântare, s'a săvîrșit prohodul. În decursul serviciului divin I. P. S. Sa Mitropolitul rosti de pe tronul arhieresc o cuvântare potrivită, desfășurând importanța actului, ce se săvîrșește. Descrie tragica sörte a episcopului Lemenyi, care oădă jertfă, pentru-ca să aducă o jertfă bisericiei sale amenințate. Lacrimi a stors cuvântarea această din ochii multor asistenți. Cătră örele 10 $\frac{1}{2}$ cortegiul porni din catedrală spre bisericuța din curtea metropolitană, cosciugul fiind purtat de preoți. Prapori, lumini aprinse, cântări funebre, sunete de clopote și publicul cel mare, da înfățișarea unei adevărate înmormântări.

Bisericuța anume zugrăvită pentru acest incident din munificența I. P. S. Sale Mitropolitului, primi în cuprinderea sa pe arhierarul readus din pământ străin și după-ce s'a dat deslegarea, s'a deschis cripta bisericuștii și cosciugul fû aședat în sinul ei.

Cor.

SCIRILE DILEI.

— 7 (20) Iulie.

Parastas pentru Eugeniu Mocsonyi.

Din Șipet ni-se scrie: Domni preoți Nicolae Stoia și Teodor Coloca, acompaniați de subscrișii și de mulți cântăreți bisericösci, Duminecă în 24 Iunie (7 Iulie) a. c. în biserică gr. or. rom. din loc au celebrat un prea frumos parastas pentru odihna sufletului decedatului și Ilustrului domn Eugeniu de Mocsonyi. La finea parastasului domnul

preot Nicolae Stoia — fost stipendist al Ilustrei familii de Mocsonyi — esplicând credințioșilor din sf. biserică meritele familiei Mocsonyestilor pentru biserică gr. or. și națiunea română, acestea au fost cu viu interes și mare bucurie ascultate. Decă încă o dovadă, că nu-i nimic mai frumos în lume, decât când recunoștința cu binefacerea se îmbrățișează și sărută. Așa e bine și frumos și ar fi bine să se dovedească asta la poporul nostru de pretutindenea, care a fos tsi este împărțit de binefacerea acestei ilustre familii. *Teofan Dobren*, învățător gr. or. rom.

Din Bucovina. Cetim în „Deșteptarea“: Răpirile de copii străini sunt unul din cele mai probate mijloce, prin cari Rutenii bucovineni își sporesc numărul lor. Nu mai vorbim de miile de copii români, pe cari îi răpesc Rutenii cu ajutorul guvernului și al forurilor școlare din tabăra românească. Acesta e cunoscut. Apropierea poporului rutean de cel român în port și obiceiuri li sporesce și înlesnesce răpirea copiilor noștri și rutenisarea Românilor în masă. Cu adevărul acesta tot Bucovineanul e deprins acum ca țiganul cu scanteile. Ceea-ce ne pare însă de tot nou și interesant e, că poporul nomad al Galiției s'a apucat și de capul Polonilor bucovineni. În ședința de erî a camerei provinciale deputatul polon Wiesiolwski a interpelat guvernul pentru răpirea copiilor poloni, ce se face sistematic și cu mult plan la școlile populare din Jucica și Rohozna. Fără multă mustrare de cuget, copiii poloni sunt trecuți în registrele școlare drept Ruteni get-beget și crescuți în spiritul ucrain. Noroc că părinții lor sunt atât de conșincioși, ca să-i reclame și să-i scutescă. Deputații poloni pôte tot vor începe în sfârșit a ne înțelege și pe noi Români când ne căinăm, că suntem rutenisati cu puterea.

Instituțiunile de binefacere din București au atras și atențiunea Rușilor.

D. W. de Hagelström consilier al colegiului, membru onorar al consiliului asilului copiilor dela Moscva, a fost însărcinat de cătră departamentul instituțiunilor M. Sale Impărătesei Maria a Rusiei și de cătră comitetul asilului copiilor din Moscva să mergă la București ca să viziteze instituțiunile de binefacere ale capitalei române. În acest scop d. de Fouton, ministrul Rusiei a solicitat dela ministrul de interne autorizarea, ca d. Hagelström să pôte vizita aceste instituțiuni. Ministrul de interne va însărcina pe un medic să conducă pe delegatul rus în vizitele sale.

Centenarul lui Eliade Rădulescu.

Cu ocașiunea excursiunii făcute la Tergoviște de cătră membrii corpului didactic român, s'a propus a-se sărbători în anul

soșiți de economul școlii, spre a cumpăra dela Bulgari legumele trebuincioase. Și apoi din acești elevi astfel crescuți se se mai facă plugari dela care se pôte învăța ceva și săteanul român? Da! se fac funcționari!

Rêul obicei că fiul se nu succedă pe părintele seu în atelierul de lucru seu în stabilimentul comercial, de asemenea a contribuit în măsură foarte mare, ca firmele române, din lipsa succesorilor, să se stângă rënd pe rënd pe piețele noastre în Ardeal ca și în țera românească.

Lipsanul român îmbogățit trimitea pe fiul seu la Paris să învețe „Codex Napoleon“.

Cojocarul, care își căptușise buzunarele cu galbeni, făcea din fiul seu doftor în medicină.

Măcelarul seu cărnățarul, care din vânzarea și prepararea fleicilor și muschiulețelor apucase a grămădi ban peste ban, scotea din fiul seu angener.

Fiii săracilor încă nu rămăneau mai pe jos. Gratuitatea învățămîntului secundar și superior, gratuitatea întreținerii în internatele Sta-

tutului și numărösele burse seu stipendii, îi abătea dela îmbrățișarea comerțului și meseriilor și îi îndrepta spre funcționarism, seu spre profesiuni libere: advocatură, ingineria, medicină, profesură și altele. Nu dic, că această incurajare acum 30—40 de ani n'ar fi fost oportună, seu că n'ar fi avut rațiune de a-se întemeia. Acum, având în vedere spiritul timpului și măsurile de luat în conformitate cu noiele prefaceri, mi-se pare că incurajarea la învățături liceale și superioare, decă n'ar fi tocmai fără folos, însă în tot cazul e păgubitoare pentru corpul național. Dovadă *stipendiștii Ardeleni*, cari în timpurile mai nouă n'au dat alte rezultate, decât numai că au sporit numărul emigrațiunii și al *carieristilor budgetari* în România. Lucrul e explicabil, eșiți de pe bancele școlilor speciale seu universitare și neavând mijloce de existență independentă spre a se pute afirma în viața publică, socială și națională, seu trebuiau să se plece celor din Peșta, seu să plece din Ardeal. — De aceea în locul *pomanagilor* de până acum, trebuie incurajată pe o

scară întinsă învățatura comercială și profesională.

Pentru atingerea acestui scop paralel cu ajutoarele ce sunt a se da, se mai impune în țera românească și întocmirea unei legi pentru meserii, care de aci înainte să reguleze raporturile între ucenic, calfă și măestru și să încurajeze formarea de corporațiuni comerciale și industriale.

Alătura cu această lege funcționând apoi și școlile elementare profesionale practice, precum și școlile superioare de arte și meserii, sper că în scurt timp contingentul, care va eși astfel pregătit, va pute da pept în țera cu jupânul dela „Concurență“.

În Ardeal acțiunea și propaganda noastră în acest fel ar trebui să se răspândească mai ales la sate, unde suntem amenințați a avem mai curând seu mai târziu un proletariat agricol, care ca și proletariatul intelectual de până acum, doct seu semi-doct. va trebui să emigreze, lăsând un gol întins și afund în mijlocul poporului român din acea țera.

Împărțirea între mai mulți frați a miciei proprietăți rurale rămase dela părinți, care din an în an se înmulțesc în proporțiune cu înmulțirea copiilor, are să lase pe mulți pe drumuri fără un petec de pământ.

De aceea trebuie ca din vreme să povățuim în biserică și în școli pe sătenii, că acei părinți, cari au mai mulți băeți, să dea din ei și pe la meserii și prăvălii; căci numai pe calea această vom pute cu bun rezultat înfrunta primejdia, care ne amenință de a avem un *proletariat agricol*.

Mai cu sêmă fiii sătenilor ar fi bine să învețe micile meserii împreunate cu plugăritul, cari se le înlesnescă traiul la sate. Cu modul acesta sătenimea noastră s'ar întări și s'ar înavuți, scăpând odată pentru totdeuna de a mai fi contribuabilă și tributară meseriașilor străini de pe la orașe.

Să ne ajute Dumnezeu, ca să ne putem vedă sănătoși la Brașov.

București, în ziua de S.-Petru 1901.

Teofil Frâncu.

1902 centenarul marelui Român și scriitor Ioan Heliade-Rădulescu. Propunerea e cât se poate de nemerită și patriotică—dăce „Secolul XX”—și nu putem decât să aderăm din toată inima la ea. E nemerită, fiind că nici unui corp social, nu-i revenea în primul rând această datorie, ca membrilor corpului didactic, acela care și cu și continuă marea operă de luminare a poporului român. Căci mai înainte de toate Ioan Heliade Rădulescu a fost „dascăl” în înțelețul cel larg al cuvântului; el a învățat un întreg popor, aproape o jumătate de veac.

Curs pentru valorisarea pomelor. Ministrul ung. de agricultură, pe lângă institutul de grădinărit dela Budapesta a înființat un curs de șese luni pentru valorisarea pomelor, începând din 26 August. La curs pot lua parte bărbați și femei și doritorii pot să se anunțe printr'o simplă epistolă până la 10 August n. la direcțiunea nimitului institut (Budapest I Ker. Gelérthyegy, ménest.) Învățământul la curs se dă gratuit.

Foc din Trăsnet în Turdaș. În 18 Iulie n. descărcându-se asupra comunei Turdaș de lângă Orăștia o furtună, trăsnetul a lovit în șura economului Ioan Vlad, care s'a aprins îndată ardând dimpreună cu tot grăul adunat în ea. Focul a sărit și la vecinul Iosif Lula în șură, ardându-o asemenea cu tot grăul din ea. Șurile au fost asigurate, dăr grăul nu.

Daruri pentru biserică. D-l Nicolae Stoica Frenți cojocar din Veneția inferioară și domiciliat în Scheul Brașovului și soția acestuia Marina au dăruit pe sēma bisericei gr. ort. române din Veneția inferioară în anul trecut 2 lumini de cunună în preț de 30 cor., 3 sfeșnice, o candelă și lumină în preț de 70 cor. — Tot în anul c. au mai dăruit acestei sfinte biserici, Ioan Stoica Deregătoriu un moșneg de 85 de ani și cantor al bisericei un pult, un iconostas și un sfeșnic în preț de 55 corone și Dumitru Cornea ferar un sfeșnic în preț de 5 corone pentru ceea-ce li-se aduce mulțumite ferbinți. *Veneția-inferioară* în 18 /VII. 1901. *George Comaniciu* președinte al comitetului parochial, *Mihail Ganea* preot.

Reînceperea emigrării evreesci. Duminecă vor fi espediate din Iași în America pentru New-York pe speșele alianței israelite, 9 familii evreesci compuse din 42 de suflete. Emigranții vor fi conduși până la Budapesta de către un delegat ieșan.

Uciderea lui Carol Botha. Lordul Kitchener telegrafază, că Carol Botha fiul comandantului Filip Botha, a fost ucis într'o luptă care s'a dat la Oranj.

La Transwaal. V. *Rusdnescu*, fost reporter la mai multe diare din București a plecat spre Transwaal.

Falsificarea cafelei. Tribunalul corecțional din Hamburg a trebuit să achite pe un industriaș dovedit de a fi schimbat aspectul exterior al boabelor de cafea braziliană spre a o pute vinde sub o etichetă purtând numele de Porto-Rico. Experții au declarat, că decă e criminal lucru colorațiunea artificială a cafelei prăjite, nu e tot astfel cu falsificarea culorii cafelei neprăjite. Acusatul se mulțamă, în adevăr, să vopsescă bōbele în verde albastru și să astupe găurele băgând în ele făină. În chipul acesta, învășul subțire trandafiriu care caracterizează cafeaua braziliană, e acoperit. Experții adăugară, că colōrea artificială a bōbelor de cafea se practică în Hamburg de mai bine de 40 de ani, că în realitate publicul nu era înșelat, fiind-că nu colōrea face calitatea cafelei, și că în sfirșit, decă ar condamna pe acusat, ar trebui să urmărescă pe toți concurenții comerciuului celui mai cinstit. Judecătorii au sfectit'o înaintea acestei eventualități și au hotărît, că vopsirea cafelei cu scopul de a înșela pe cumpărător asupra locului de origină, nu e contrar legii.

Demisiunea unui consul. Wilhelm Woelker, consulul general onorar al României la Lipsca, făcând parte din consiliul

de administrațiã al Băncei din Lipsca, care bancă a dat de curând faliment, a creșut că e dator să-și dea demisiunea din postul de consul. Ministrul afacerilor străine i-a primit demisiunea.

Cinci căsătorii de-odată. Dilele acestea se vor celebra cinci căsătorii prin ciare la Constantinopol. Printre aceste cinci princese, două sunt ficele ex-Sultanului Murad. Cheltuelile pentru celebrarea căsătoriei se vor urca la patru milioane lei. Guvernul turcesc scie să facă lux.

Musica orașenescă va cânta săptămâna viitoare după cum urmēză: *Luni* la 5½ ore d. a. în parcul Rudolf; *Marti, Mercuri și Sămbată* la 6 ore pe promenada de jos, 6 *Vineri* la 5½ ore d. a. pe promenada de sus.

Clușiu, 15 Iulie 1901.

Inmormântarea protopopului Ștefan Câmpean. În 9 l. c. a trecut la cele eterne neuitatul protopop Ștefan Câmpean și în 11 l. c. Joi l'am petrecut în ultima-i cale, până la morment, unde cu lacrimi în ochi și cu inima înfrântă de durere ne-am luat rămas bun dela el.

În ținutul Ibașfalēului, unde influința elementelor străine e atât de simțitoare și unde sunt atât de rari frunțașii români, mōrtea protopopului Ștefan Câmpean e o lovitură aspră a sortii.

Decedatul s'a născut în Zrapoț (comitatul Solnoc-Dobăca) la 10 Noemvrie 1841. Studiile gimnasiale și le-a făcut la gimnasiul din Clușiu, unde a depus esamenul de maturitate cu succes strălucit. Dintre multe cariere, cari pe acele vremuri erau deschise tinerimei nōstre, dēnsul și-a ales cea mai spinosă și cea mai puțin rentabilă, cariera preoțescă. S'a dus la Viena, unde în anul 1868 absolvase cu rezultat bun cursurile teologice.

În anul următor 1869 a reîntors la Blașiu, unde funcționă ca cancelist metropolitan dela 1 Septemvrie până la 1 Ianuarie 1870, când fū chirotonit. Dela 1 Ianuarie 1870 până la finea lui August a aceluiași an, funcționă tot acolo ca vice-notar, 6r dela 1 Septemvrie 1870 până la 1 Martie 1872 ca profesor seminarial. În 2 August 1873 fū dispus de paroch esempt cu titula de vice-protopop onorar, 6r prin decretul de 18 Septembrie 1900 fū înaintat ca protopop actual, în care calitate a funcționat până la mōrte.

6r acuma, când după o muncă de mai bine de 30 ani, să convenia să-și vadă cu ochii intruparea idealului său, ferioarea poporului și a familiei sale, a trecut fără de veste și prea de timpuriu în acele ținuturi, de unde nu mai e reîntōrcere.

La inmormântare a servit Rev. Dn canonic Dr. Vasiliu Hossu, ca esmis al Escelenței Sale Metropolitanului Victor Mihalyi dimpreună cu protopopii D.-S.-Mărtinului și Mediașului, precum și un număr însemnat de preoți.

Biserica nouă și destul de mare a Ibașfalēului, care a fost zidită la îndemnul fericitului decedat, era îndesuită de lume, când Rev. Domn canonic Dr. V. Hossu printr'o preafrumosă vorbire, în care arată meritele decedatului, cere în numele mortului ertăciunile dela familia și poporul său atât de iubit. Cuvēntarea a stors lacrimi. A vorbit după aceea preotul Ciomantrului, Dan, 6r la mormēnt veteranul nostru preot Borza și în fine Iuliu Morariu stud. universitar, luându-și adio în numele tinerimii, al cărei păriute sufletesc a fost decedatul. Marea mulțime de inteligentă și popor, din loc și jur, frumosul număr al preoților, care a asistat la acest act funebru, sunt dovedile cele mai eclantate despre iubirea de care s'a bucurat decedatul.

Dea Dumneșeu, ca acest suflet nobil, care prea de timpuriu s'a grăbit dintre noi, — cu puțin încă înainte de mōrtea sa avea planuri frumoșe de realizat,—să-și afe după mulțimea faptelor sale de bine rēsplată cerescă, 6ră prea întristata familia să aibă taria sufletescă de a suporta această crudă lovire a sortii. Jules.

Convocare.

Prin acesta se convocă adunarea cercuală ordinară a despărțământului X Brad al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” pe Duminecă în 28 Iulie st. n. a. c. în Brad.

La acesta adunare sunt poftiți a participa toți membrii, precum și binevoitorii și sprijinitorii acestei instituțiunii culturale.

Obiecte: 1) Deschiderea adunării la 10½ ore a. m. în biserica gr. ort. din loc. 2) Raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1900/1901 și despre starea despărțământului. 3) Alegerea unei comisiunii pentru censurarea raportului. 4) Inscrierea de membri noi și încasarea taxelor dela membrii vechi și noi. 5) Cetirea, disertațiunilor, cari sunt a-se înșina cu 2 zile mai înainte la directorul despărțământului. 6) Raportul comisiunii pentru censurarea raportului comitetului. 7) Alegerea comitetului cercual. 8) Alegerea alor doi delegați pentru adunarea generală a asociațiunii, ce se va ține în acest an în Sibiu. 9) Alte afaceri, cari cad în sfera de competență a adunării. 10) Dispozițiunii pentru verificarea protocolului. 11) Încheierea adunării.

Din ședința comitetului cercual ținută în Brad la 18 Iulie st. n. 1901.

Vasiliu Damian, Dr. Ioan Radu,
președinte. notar.

Ruga în Sasca-montana.

2 Iulie v. 1901.

Comitetul parochial din Sasca-montană în frunte cu harnicul său președinte d-l Justin Chirillă, ș'a ținut de datorință și în anul acesta, față de sfânta biserică a nōstră română gr. ort. din loc, de-a aranjat o petrecere foarte frumoșă în curtea bisericeii, din incidentul Hramului bisericeii, Sfintii Apostoli Petru și Pavel, 6ic o petrecere în favorul sfintei bisericeii, care s'a petrecut în ordinea și frumșeta cea mai bună, la care au înscurs dela publicul participant suma de peste 110 cor.

Fală vouș Săscanilor, căci mai iubiți încă obiceiurile nōstre strămoșesci!

Tot cu același prilej, comitetul parochial, a ales la Hramul bisericeii, un Naș pe anul acesta, în persōna d-lui Dr. Mihail Grosșan avocat în Oravița, deși d-sa de present locuesce în Oravița, dăr este fiul bisericeii nōstre, și fiul unui ocnar din loc.

Prea onoratul naș al bisericeii nōstre d-l Dr. Mihail Grosșan, cu ocașunea acesta a și donat sfintei bisericeii una sută corōne. Pentru acest dar frumos și pe acesta cale în numele parochienilor nōștri primescă mulțamirile nōstre, dorindu-i ca Dumneșeu atotșciutor și rēsplător faptelor celor bune, să-i primescă darul ca o jertfă adusă din inimă curată, și să-i lungescă firul vieții până la adēncă bătrānețe, ca să mai pōtă și altă-dată prin astfel de faptă nobilă, să sprijinescă cauzele sfintei nōstre bisericeii.

Alexandru Băiaș,
notar al comitetului parochial.

Internatul Pavelian de fete din Beiuș.

Concurs pe an școl. 1901/1902.

Elevele internatului sunt seu stipendiste în întreg seu stipendiste în jumătate, seu solvente.

La stipendii pot concura în prima linia fetețe orfane de preot din diecesă gr. cat. de Oradea-mare; stipendiste nu pot fi decăt fetețe de religiunea gr. cat. Solvente se primesc atât eleve gr. cat. cât și gr. or.

Stipendistele, cari se bucură de stipendiu întreg, pentru provisiune, instrucțiune și educațiune în internat nu solvesc nimica; elevele cari au stipendiu numai în jumătate solvesc 150 corōne, 6r elevele solvente plătesc la an o sumă de 300 corōne în două seu cel mult patru rate egale anticipative, adecă: în 1 Septemvrie, 15 Noemvrie, 1 Februarie și 15 Aprilie.

Elevele aședate în internat pentru sumele amintite primesc provisiunea întregă, adecă: cvartir, întreținere corēspondētore și bună, luminat, încălșit, spălat, instrucțiune specială în studiu, în declamări, în cant, în diferite desterități, în lucruri de mână, economia casnică, în fie-care și în

anumite ore instrucțiune conversațională în limba maternă, maghiară, germână, la dorința espresă din limba franceșă, primesc uniformă care constă dintr'o haină, 2 șurte în forma unei haine, o pălărie de iernă și una de vară și o manta de iernă. Taxa anuală pentru instrucțiunea în limba franceșă 20 corōne, taxa pentru instrucțiunea în pian de 3 ore la săptămēnă (1½ ore instrucțiune, 1½ ore deprindere) cu întrebuințarea pianului 60 corōne la an. Tōte aceste și speșele pentru cărțile trebuincioșe materialul de scris, de desemn, de lucru de mână etc. nu sunt cuprinse în suma sus amintită de 150 corōne respective 300 corōne, decăt despre acoperirea acestora trebuie să se îngrijescă părinții seu tutorii. Pentru instrucțiune de dans încă e a-se plăti o sumă ore-care moderată, ce se stabilește din cas în cas în învoelă cu mēstru de dans. Pentru folosirea vestmintelor de gimnastică ale internatului e a-se plăti 2 corōne pe an.

În internat se primesc eleve de I—IV, clasă a școlii civile și eleve de I—IV clasă a școlilor elementare populare. Elevele școlii civile vor cerceta școlă civilă publică apartinștoare internatului, 6r elevele școlii populare vor cerceta școlă elementară populară de stat din loc.

Elevele, cari voesc a fi primite în internat au să-și înainteze petițiunile pentru primire la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. din Oradea-mare până în 1 August a. c. — Petițiunile sunt de a-se înștrui: 1. Cu carte de botez. 2. Testimoniu școlastic. 3. Atestat medical. 4. Atestat de revaccinare; doritoarele de a obține stipendiu vor acude și un atestat comunal despre poziția și starea materială a lor, eventual a părinților lor.

Elevele primite au să aducă cu sine: Albitor și fuste din fie-care câte 6, — din fuste 3 au să fā din barchet colorit; 12 părechii ciorapi negri; 1 umbrelă mare; 2 părechii ghețe înalte, cari trebuie să fie de tot nouș; 1 manta de primăvară de colōre vēmătă seu nēgră; 4 haine de casă, din care 2 de barchet, 2 din creton, de tot drabile; 1 plapomă cu 2 învelitōre; 2 permi cu 4 fețe albe; 2 cearșafuri; 3 ștergare; 6 șervețe; 2 piepteni, unul rar și altul des; 1 perie de dinți; 1 perie de haine; 2 perii de ghețe, săpun, praf de dinți.

Elevele să aducă cu sine conscrierea tuturor obiectelor și uneltelor trebuincioșe în două esemplare.

În fine cu provocare la dispozițiunea Veneratului Ordinariat se atrage atențiunea părinților și a tutorilor acelor eleve stipendiste, cari au fost stipendiate condiționat, să nu întârșie a-și presenta petițiunile la Veneratul Ordinariat diecesan pe timpul hotărât.

Elevele primite au să se prezenteze în internat la 6, 7 Septemvrie.

NB. Inșcrierile atât în școlă civilă, cât și în cea elementară de fete vor fi în 5, 6, 7 Septemvrie. Didactrul cu taxa de inșcriere în școlă civilă e 16 corōne (8 fl.), 6ră în cea elementară e 6 corōne (3 fl.) la an.

Directiunea.

Apel.

Convins de netăgăduitul folos cel aduc bibliotecile înființate între poporului nostru, m'am hotărât a înființa o bibliotecă școlară-poporală în Comoriște (com. Caraș Severin), spre care scop apelez la generoșitatea P. T. public român, rugându-l să doneze unele opuri reviste etc. spre scopul amintit.

Eventuale donațiuni trimise la adresa subscrisului (posta Kakova) se vor primi cu mulțamită și se vor chita pe cale dīaristică. Comoriște, la 29 Iun. 1901.

Alexe Jianu,
înșvătator.

SCIRI ULTIME.

Londra 19 Iulie. Lui „Times” i-se anunță din Pretoria, că acum se incepe a treia fasă a operațiunilor de iernă, cara va fi de mare însemnătate.

Londra, 19 Iulie. „Morning Post”, anunță, pe basa unei telegrame, că comandantul Schalk-Burger a chemat la arme pe toți tinerii de peste 14 ani.

Saragossa, 19 Iulie. 6ră demonștrantii au bătut cu pietrii residența episcopescă, institutul teologic și câte-va biserici. Asupra poliției încă s'a aruncat cu pietrii. Episcopul din Saragossa a sistat tōte ritualele bisericesci.

Proverbe.

Lăcomia strică omenia.

De când lumea-i lume,
Omul a rîvnit
Tot mai mult s' a aibă,
Ș'atunci s' a ivit:
Cearta și bătaia
Omoru 'ntre noi,
Ura 'ntre popóre
Și cruntul rășboi...
Și d'atunci apare
Și proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Un om, — se dau pildă, —
Mănâncă grozav,
Tot ce-i iese 'n cale
Și cade bolnav...
Altu bea în lege,
Svîntă vin, rachiū,
Și pe drumuri móre
Ca un dambagiū...
Deci ș'aci apare
Iar proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Unul, ca se strîngă
Bani și éráși bani,
Nu bea, nu mănâncă,
Rabdă ani de ani...
Și 'ntr'o și cu sóre, —
Târziū séu curénd, —
Deși cu parole, —
Móre de... flăménd...
Deci ș'aci apare
Iar proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Ca se-și mai mărăscă
Avutul, sé scii,
Om pe om despóie
Prin procese mii...
Și pentr'o moșie, —
Séu casă de vréi, —
Se omórá frății
Orbesce 'ntre ei!!

Deci ș'aci apare
Iar proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Sunt cochete 'n lume, —
Și sunt câte vrei, —
Cari dorind se-și facă
Lux... sé aibă... lei,
Ruineză casa,
Uită de copii
Și pe soț il viră
Numa 'n datorii...

Deci ș'aci apare
Iar proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Unii cată zestre
Și 'ntr'una aleg
Până ce în fine
Aleg pân' culeg...
Că iau zestre grasă
E adevérat,
Dér o tócă sóta
Că le dic: „Ți-am dat!...“.
Deci ș'aci apare
Iar proverbul, care
Duce: „ — Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Un partid, — de pildă, —
La cârmă sé stea
Cât mai multă vreme
Dacă s'ar putea,
Comite la fapte
Rele și scandal
Cari, la urma-urmi,
Tot il dau de mal,

Deci ș'aci apare
Iar proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Un popor mai mare
Pe altul mai mic
Ca se-i ia pământul,
Chiar din chiar nimic,
Îi caută ceartă,
Face tărăboi
Și la urma-urmi
Îi face rășboi,
Deci ș'aci apare
Iar proverbul care
Duce: „Lăcomia
„Strică omenia!...“.

Lăcomia déră, —
Precum ați véđut, —
Rénd pe rénd în lume
Grabnic a născut:
Cearta și bătaia
Omoru 'ntre noi
Ura 'ntre popóre
Și cruntul rășboi!...

Brașov, 1 (14) Iulie 1901.

Marion.

Nou abonament

1a
Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Iulie st. v. 1901

s'a deschis nou abonament, la care
invităm pe toți amicii și sprijinitorii
fóiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un
an 24 coróne; pe șése luni 12 coróne;
pe trei luni 6 coróne; pe o lună 2
coróne.

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci, pe șése luni 20
franci, pe trei luni 10 franci, pe o
lună fr. 3.50

Abonamente numai la numărul poporal
de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un
an 4 coróne; pe șése luni 2 coróne.

Pentru România: pe un an 8
franci, pe șése luni 4 franci.

Abonarea se póte face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea.

Trebuința unei statistice economice.

— Fine. —

III.

36. Câți meseriași români sunt în comuna? Câți din fie-care fel: *) argășitorî, argintari, bărdași, butnari, berari, căldărari, cismari, ciubărari, cordoneri, covrigari, compactori, cofetari, clopotari, cojocari, calapodari, curelari, croitorî, croitore, cârnățari, cărămidari, cuptorari, cuțitari, fauri, friseri, fotografi, găitanari, grădinari, gravieri în petró, hotelieri, juelieri, lănarî, lacherieri (văpsitori de trăsuri), măcelari, mătăsari, mașiniști, măsari, morari, olari, orologeri, organiști, pictori, pitari, perieri, peptenari, pânzari, petrari, pălărieri, pardositori, postăvari, pușcași, rachieri, rotari, sculptori, sitari, săpunari, sticlari, strimfari, tipografi, turtari, tapițeri, urloeri, văpsitori (de haine și tort), zugrăvitori de case, zidari.

37. Câte stabilimente industriale românești sunt în comună și ce fel? Anume: a) piua, b) joagere (ferestrauă), c) mașini de scărmanat lâna, d) mașini de tors, e) rășboie perfecționate, f) mașini de cusut,

*) Ar fi póte folositor a se face și conscrierea meseriașilor, industriașilor și comercianților străini.

g) mori, h) fabrici de spirt, i) alte stabilimente.

38. Câți fabricanți?

39. Câți din meseriași au învățat meseria, în totă regula și au făcut praxa necesară?

40. Câți s'au calificat pe cale auto-didactică?

41. De ce meseriași ar mai avea comuna trebuință?

42. Câți elevi de meserie sunt de present din comună (ori unde ar învăța)? Și la ce fel de meserii?

43. Câți învață într'o școlă industrială mai înaltă?

44. Câte calfe sunt de present (ori unde ar fi ele aședate)?

45. Comuna politică ori bisericescă ajută și ele cu ceva la crescerea elevilor de meserie și perfecționarea sodalilor din comună?

46. Se învață în școlă din comună: a) lucrul femeiesc de mână, b) vre-un ram de industrie, (pentru băeți) ca: împletirea pălăriilor de paie, a corfelor ș. a. obiecte de rachită séu papură?

47. Este școlă pentru învățaceii de meserii?

48. Ținutu-sa, séu ține-se curs cu adulții, pentru-ca ei se-și însușescă dexteritate în confecționarea celor mai neapérat trebuincioase obiecte din sfera industriei agricole? Când? Din partea cui? Și cu ce succes?

IV.

49. Dintre comercianți: a) câți sunt boltași români (câți străini), b) câți birtași, c) câți comercianți de bucate, d) câți comercianți de vite, e) câți comercianți de lâna, f) câți comercianți de pómé, g) câți de miere și céră, h) câți de oué și galițe, i) câți de alte specialități?

50. Câți din comercianți au învățat profesiunea în regulă, făcându-și anii de învățaceii și praxa de calfe?

51. Câți au deschis boltă fără nici o pregătire specială?

52. Câți elevi de comerț sunt de present din comună?

53. Câte calfe?

54. Câți tineri studiază în vre-o școlă comercială superioară?

55. Ajută cu ceva comuna politică séu cea bisericescă pe elevii séu calfele de comerț?

56. Cum e starea materială a comercianților?

57. Cum a celor străini?

58. A sărăcit comuna de când birtașii străini s'au aședat în ea?

59. Ce fel de societăți economice se află în comună, și anume: a) reuniune agricolă (data înființării), b) reuniune de stupărit, c) tovărășie agricolă, d) grănar bisericesc, séu al comunei ori al cutărei tovărășii e) însoțire de credit sistem Raiffisen, f) societate comercială pe acții, g) însoțire de temperanță, h) reuniune de înmormântare, i) reuniune de asigurare a vitelor, k) însoțire de lăptărit, l) însoțire de vierî (pivnițe), m) reuniune pentru protejarea industriei de casă, n) reuniune de sodali eventual de meseriași, o) reuniune de comercianți, p) eventual și alte soiuri de reuniuni și însoțiri.

La tóte acestea ar trebui sé se însemne anul înființării, modul cum prosperéză, eventual și alte date mai de importanță din viața lor.

Cine ar fi mai chemat sé întreprindă pașii de lipsă pentru efectuarea acestei statistice?

Credem că: Asociațiunea pentru literatură română și cultura poporului român, care pe baza statutelor sale modificate în timpul din urmă, și-a luat de devisă sé lucra fără prejet și pentru promovarea intereselor economice ale poporului, și care astăzi posedă un organ de specialitate pentru aceste lucrări: anume *secțiunea ei economică*. Prin despărțămintele sale. Asociațiunea ar avé posibilitatea de a culege datele de lipsă la facerea acestei statistice.

Suma neapérat trebuincioasă pentru tipărituri, porto postal etc., încă nu va fi imposibil a o găsi. Pentru lucruri de așa mare importanță trebuie sé se găsească bani.

Escrierea unui premiu în acest scop ar înlesni, credem esecutarea acestiu lucru bun.

Pe basa acestei stastistice, făcute cu conscrieritate, am vedé ce avem în fiă-care comună, în fiă-care comitat și în întrégă țera. Și astfel am avé o basă pentru a procede, nu mai mult pe dibuite, ci în mod conscient, treptat și neîntrerupt la organizațiunea noastră economică, care cu cât se amână, cu atât se încurcă, se îngreuiéză și o se aibă urmări nespuse de păgubitóre pentru viitorul economiei noastre naționale.

X.

Comerțul de demult.

Mă tot trudesce sé găsece țceva mai înșirat asupra istoricului comerțului românesc. D-l G. Ionescu-Gion în *Istoria Bucureștilor*, vorbesce în câte-va pagini, din care reese, cum-că „pe vremea lui Brâncoveanu era și pacesi bogăție și belșug la tóte“.

„La biruri, neguțatorii bucureșeni, se împărțeau în neguțatori români, în brașoveni, Chiprovăoeni, Armeni și Jidovi, contribuiau după trebuință, și contribuiau aproape la tóte și anume: la birul propriu dis, la rânduála galeței, la boii, la vaciole, la oile, la untul și la miera, cari tóte mergeau la Constantinopole; la rânduála datoriei, la haraciū, la lipsa haraciului, birul sforii, ruptóra veche, ruptóra nouă, dajdiă pentru cheltuiala Slușgeriei, lucrul viilor domnesci, birul carilor și salahorilor când se trimeteau unde-va; cheltuála jicniței domnesci, ploconul Sultanului, ploconul Hanului, ploconul Vizirului, ploconul Chehalei Vizirului, ploconul Seraskierului, ploconul lui Reis-Effendi, ploconul pașei dela Belgrad. Fumărul, dijmărul și vinărul îi atingeau câte odată; în schimb însă posmagii, adecă pesmeți, și zăblăul gros, adecă pânza de saci, în cari se legau pesmeții de trimis la Impărăție, erau mai totdeauna pe séma neguțatorilor. Contribuiau la cumpărarea 150,000 de păpuși de sfóră, cari se trimeteau la Constantinopole“.

Și mai departe d-l Gion mai urmăză, că: „Schimbările, cumpărăturile, vânđările dau o viață estra-ordinară de întinsă comeriului bucureșean. Erau atâtea parole în țera în timpul lui Șerban-Vodă Cantacuzino și în timpul lui Brâncoveanu, încât Șerban, nu încă Domn, ci numai Spatar, fiind la Constantinopole, dițea într'un rénd cu viforósa-i mână și cu acea voce de stentor, care făcea sé tremure pe cei ce-l auđiau:

„— Voiți face pod de pungă, dela seraiul muntenesc și până la Vizir, și tot ne va fi pe voi!...“

„Ér fata lui Brâncoveanu, Maria Dómna lui Constantin-Vodă Duca dela Moldova, când le veni în 1695 mazi-lirea dela Constantinopole, ea, spune oronicarul, fiind tineră și desmierdată de tatal séu, bocia în gura mare muntenescă și dițea: aolio! aolio! că va pune taica pungă de pungă din Bucuresci până în Țarigrad și džeu! nu ne va lăsa așa, ér ne vom întórece cu domnia îndérăt!“.

Și mai departe vorbind de esportul, ce se făcea prin secolul XVIII, culege următoarele date după Harmuzache:

„Bogățiile naturale ale țării încep sé fiă cunoscute de străini. Bunăórá, cenușa numită potaș, cenușă de lemn de stejtar, neguțatorii englesi și olandesi o cumpăra ca pânea caldă dela principii Munteniei și Moldovei, cari pun de-o fac în nenumăratele păduri ale județelor române. Céra, pieile, — chiar și cele de iepure, — vitele cornute continuă a-se esporta în cantități enorme. Boii și vaciole mergeau în Italia și în Silesia. În Ardeal și în Ungaria treceau pe fiă-care an câte 50,000 de porci. Saegiuți, adecă păstori turci luan din țera pentru Constantinopole câte 300,000 până la 400,000 de oi; capdálții strîngeau până la 450,000 ocale de miere. Untul, séul, brânza, cirvișul, pastrama atingeau și depășeau milionul. Lâna oilor trecea munții în Țera Bârsei în greutate de 2,200,000 de ocale.“

„Pentru-ca se se arate, că un negustor la Constantinople s'au la Ianina în Turcia era mare și bogat, Dapontes nu găsesse altă măsură mai potrivită decât zicând: a întrecut nu numai pe cei din Constantinople, d'ér până și pe cei din Valahia și din Moldova.

„Acesta fuse comerțul Bucureștilor de-atunci de când documentele și spusele călătorilor ne-au permis să-l urmărim și până în pragul secolului XIX.

„Cât a mers înainte comerțul dela 1800 și până aci în 1899, bătrânii și cei cari cunosc trecutul sunt în stare s'o spună“.

*

Am urmat sfatul d-lui Gion și am rugat pe un bătrân a-mi povesti cum și ce fel se făcea negoțul mai de demult.

In prima jumătate a v'ecului trecut neștătorii noștri, dice bătrânul meu, mergeau înăuntru să-și facă taxidul de mărfuri de care aveau nevoie. Mulți din ei nu cunoscneau altă limbă, decât pe cea românească și alte gânduri decât pentru țără și nemul lor n'aveau, puțin din ei sciau grecesce, d'ér plecau cu desăgii plini de aur la Beciu (Viena), Lipsca și Anvers.

Acolo t'erguiau atât pentru ei, cât și pentru prietenii lor, făcând în același timp și politica.

Se scie viața politică a țării de pe acele vremi, totul era oprit. Tinerii de- atunci Kogălniceanu, Alexandri, Brăteni, Negrii și alții, cari cugetau se adunau, planuiau cum și ce fel să facă Unirea țărilor, publicau din când în când apelurile lor cătră puterile străine în țiarele, ce apăreau pe atunci în străinătate. D'ér ei voiau ca faptele lor să fiă cunoscute și în țără. Ba mai mult, Kogălniceanu publica țiarul s'au „*St'eva Dunărei*“, foarte vehement, d'ér fără să p'otă a-l introduce în țără, cum de altfel nu se pută introduce nici un fel de scriere revoluționară. Censura domnea cu totă asprimea ei.

O idee ingenioasă le veni în ajutor.

La Anvers se împachetau și se încăreau mărfurile pentru Galați și Brăila. Țiarele revoluționare serviră la ambalagiu. Căpășinele de zahăr fură înfășurate în „*St'eva Dunărei*“ și în țiarele și proclamațiile apărute în Franca și Belgia, și astfel vigilanța carmuitorilor țării fu înșelată.

Bătrânii toptangii, care luau parte la aceste operațiuni, mai cu seamă, că mare parte din tipărituri se făceau cu banii lor, — aveau grije la sosirea mărfurilor să scotă cu băgare de seamă s'fintele cărții și să le imprăștiă în totă țără.

*

Convorbitorul meu nu p'ote cătu-și de puțin să se deprindă cu timpurile actuale, când comerțianții și industriașii nu sunt văduți decât ca buii birnici, tot ca pe vremea lui Brâncoveanu.

— Domnule, imi dice bătrânul meu cu convingere, d-ta ești tiner, nu scii. Bătrânul Rosetti și-a lepădat boeria ca să se facă negustor, veđi cât de sun eram noi în cinste pe vremea aceea, că fii de boeri alergau la noi.

Noi eram ce eram atunci.

Ude se auđia de mufluđi? Când cădea păcatul pe câte unul de-l jefuiau hoții pe la țiguri, s'au il ardea focul s'au i-se îneca corăbiile cu marfă, săreau toți și-l ajutau.

S'au scris fel de fel de istorii, privitoare la diferitele corporații. S'au gândit v'ro dată cine-va să aște și să scrie cum și ce fel s'au făcut negoțul în țără ac'asta și de ce cinste se bucura negoțarii?

Și sup'erat de amintirile sale voi să plece, — uitasem să spun, că ne găseam în sala Consiliului Comunal al Capitalei, — când îl ved, că se întorce și mă apucă de mână, și mă pune cu fața spre păretele despre intrare, împodobit cu portretele foștilor primari ai Capitalei și-mi dișe, cu vorbă aspră și plin de indignare:

— Veđi d-le, ala d'alături cu Dumitru Brătianu, al doilea din cap, frate! colosu, la st'anga, a fost negustor Costache Panaiot, și el a fost primar al Bucureștilor.

D'aci în colo mai veđi v'ro un negustor?

Cum adevă, în 40 ani, țără asta, Bucurescii aștia, n'a mai fost ei în stare să ne mai dea încă un Primar dintre negustori?

După ac'astă nouă apostrofă mă părăși, fără măcar să-și ia bună ziua.

Sunt sub impresia vorbelor acestui bătrân și mă gândesc decă el are s'au nu dreptate să fiă sup'erat. (Cronica).

Adăpatul vitelor.

Adăpatul este o lucrare de însemnată forțe mare în economie, și greșelile sev'erșite cu prilejul adăpatului au urmărit adesea forțe p'agubitoare, dice „*Bunul Econom*“. Asemenea greșeli se sev'erșesc atât vara cât și i'erna.

Apa bună de beut pentru animale o p'ote cunósce ori și cine. Apa care-i place omului, face bine și animalelor. D'ér nu e de ajuns, ca apa să fie bună; trebuie se se țină seamă de anumite legi neap'arat de lipsă pentru-ca nu numai să nu se primejduască sănătatea animalelor, ci dimpotrivă să le facem să prospereze, să le umble bine.

Apa de beut pe lângă că e destul de bună, trebuie să nu fie prea rece. Apa dată prea rece animalelor le pricinuesce aprinderi de plămâni, bóle de stomac (rinza), ș. a., cu deosebire fiind animalele înfierbântate. De aceea apa de fântână și peste tot de isvor, trebuie scósă cu un ceas două mai înainte și lăsată să se stimpere încâtva prin rațele sórelui.

Apa sălcie de obicei face rău animalelor. Neav'end altă apă la îndemână, ci numai de cea sălcie trebuie să punem în fie-care găleată cam o jumătate decilitru de oțet. Cu chipul acesta se înlătură încâtva urmărit ei stricăcioase.

Apa de ploie și de riu, chiar tulbure fiind, nu prea face rău animalor. Nu e reai nici apa din lacurile formate din riu și riulețe. Cea din bălți formate în urma ploilor e mai rea, nu o beau de cât rumegătoare; d'ér și aceste adesea se bolnăvesc.

Rele și nesănătoase sunt apele din mlaștină și peste tot din bălțile cu un strat verde pe de-asupra. Dec'i animalele trebuie ferite cu ori-ce preț a bea astfel de apă.

Rea și vătămătoare din cale afară este și apa din bălțile unde s'au topit cânepa și inul. B'end animalele astfel de apă ca și când le-ai da venin.

Grijă deosebită, cum faceți adăpatul animalelor, căci o mică greșală p'ote avea triste urmări.

In lumea furnicilor.

Fine.

Intocmai cum palatele din Florența erau în același timp capo-d'opere de arhitectură și fortărețe, cari put'eu rezista la un asalt, locuințele unor anumite specii de furnici nu sunt numai nisce minunii de artă și de prevedere, d'ér și nisce adevărate cetăți de apărare. Sub cupolele de pământ în cari se adăpostesc *Pogomytmesul occidentalis* din Teccas, nimic n'ar da de bănuiră existența unei adevărate vile, care numără câte-odată mai multe sute de mii de locuitori. Porțile acestei fortărețe sunt ascunse cu atâta dibăciă, încât ochiul cel mai exercitat nu le p'ote zări. În timpul țilei ele sunt păzite cu un zel, care nu scade nici-odată și în timpul nopții sunt zidite. Ele nu se deschid înainte de opt c'esuri dimin'eta, și când plouă rămân totă ziua închise. Nenorocire zăbovitórelor, ele vor rămâne expuse intemperiiilor și vor durmi la lună, căci portăreșele furnicilor din Texas nu admit compromisurile.

Aceste precauțiuni nu sunt zadarnice, căci în tot-d'una e de temut o agresiune; r'aboii ocupă aproape tot, atâta loc în existența furnicilor ca și în istoria societăților omenescol.

„Am asistat, dice d-l Knauer în „*Westermann's Monats Hefte*“ la adevărate lupte între două triburi de furnici mici negre de i'erbă. Aceste lupte omorítóre se prelungesc câte odată pe mai multe săptămâni. Lupta reincepea la primele raze ale aurorii și ține până noaptea. Mi-se părea un moment, că din depărțare în de-

părțare cele două trupe una în fața celeilalte voiau să încheie un armistițiu de câte-va momente. Lupta reincepea după aceea mai îndrăcită ca ori când, și nu înceta decât în momentul în care unul din adversari era în completă retragere. După spusele lui Forel și ale lui Wasmann, când cele două armate care își fac r'aboii aparțin aceleiași specii de furnici, li-se întem'plă câte-odată să înceteze dușmaniile pentru a face un pact de alianță și a se întruni într'o singură colonie“.

Reintórse la viața civilă, aceste r'aboii viteze dau exemplu tuturor virtuților domestice. În lipsa unei alte pasiuni, lucrătórele, adevă furnicile fără a risipi, cari n'au sex, au dragoste pentru muncă. Unele sunt însărcinate cu serviciul alimentelor și se duc departe să caute proviziunile necesare pentru a hrăni comunitatea un timp mai mult s'au mai puțin îndelungat; altele sunt menajere conștientióse, care întrețin interiorul furnicarului într'o stare de curățeniă ireproșabilă, ér altele în fine sapă galerii noue s'au sunt întrebuințate la diferite lucrări de folos public. D'ér mai ales în funcțiunile lor de mătușe și de doici, acolo aceste insecte neutre, pe veci lipsite de dulcețile maternității, desvăluiesc un devotament fără s'eman.

Nu și-ar put'eu închipui profanii câte și ce fel de îngrijiri sunt necesare pentru a duce ouțele furnicilor la bun cap'et. Fiecare din metamorfozele prin care trec noii n'asculți ai acestei interesante familii, cere un tratament special. Furnicile mici în stare de larve sunt nisce pruncușori, cari au nevoie de a fi plimbați mereu.

Mamele nu se preocupă de sórtea nenumeratei lor progenituri. Ele sunt regine, d'ér regine lenese. Ele nu iau de loc parte la lucrările comunității, și rolul lor să mărginesc în a asigura viitorul tribului.

Sunt ușor recunoscute după voinicia lor și după lungimea aripilor. În fie-ce an în luna Iulie, începe o idilă, care se termină printr'o dramă al cărei desnodământ misterios escită curiositatea savanților. Femelele sbóră și bărbații cari sunt mult mai mici decât mireșele lor, d'ér au și ei aripi, le escortéză în aer. Câte-odată un v'irtej de v'ent risipesce roiul departe de furnicar și fugarii, după-ce și-au isprăvit voiajul de nuntă, nu-și mai pot găsi drumul locuinței lor. Lucrătórele cari s'au îndrumat spre căutarea vagabondelor reconduc un anumit număr la domiciliul lor legal, s'au de nu, decă ajung prea târziu și ouțele sunt deja clocite sub o piatră, ele se ficséză în ac'astă nouă reședință și întemeiază o colonie. D'ér cu bărbații ce se întem'plă? Nimeni nu se preocupă de sórtea lor. E óre o reprezentanță a „*Turnului de Nesle*“, și în lumea furnicilor, Buridanii cu șese picioare sunt duși la mórte după ce și-au împlinit misiunea? Ac'astă părere numără un număr destul de mare de partizanii, d'ér conclusia, care pare a fi cea mai probabilă e, că bărbații lăsați în voia lor și p'ărășiți, fiind incapabili de a-și procura hrana pe câmp deschis, mor de f'óme s'au devin prada animalelor care se hrănesc cu insecte....

Coțofana și Găina.

— FABULĂ. —

În unul și același cuibar, câte-va găini și de și își depuneau ouțele. O coțofană, dând de cuibar, furișându-se adese-ori prânzea bine pe acolo și prânzuia saltând și băt'end din códă. Stăp'ana casei nu-și putea da seama: cine mătură cuibarul? că de atâta și atâta vreme n'a aflat în el bar'em de-o pătură de teiței!

Într'o dimin'eta, 'nainte de a se p'érinda găinele la cuibar, coțofana se furișă și: *sorp! sorp!* la ouțele de er'i; d'ér n'a avut timp să-și facă praznicul deplin, căci o găină, care se duse să-și depună oul, îi înjumetăți praznicul. Coțofana, necăjită de astă întem'plare, încep'eu a crăcăi; ér găina, 'nainte de a se așeđa pe cuibar, sorbi și ea rămășița din fun-

dul unei găoțe, la ce coțofana încep'eu a crăcăi tot mai tare, zic'end:

— Așa, găină afurisită, altele și depun ouțele în cuibar și tu te furișezi și le sorbi?!?

— Tac! coțofană, hótă și afurisită ce ești! că eu te prinseiu la cuibarul ăsta, unde și eu imi depun ouțele, ér acuma de necaz, că nu-ți putuși face prânzul deplin, tu strigi în capul meu, pentru-că nu-ți arunc ce nu putuși sorbi? Acuma sciu eu cine-i hoțul, care duce mereu ouțele din cuibarul nostru — r'espunse găina.

La auđul sgomotului, stăp'ana casei se nădăi... și alerg'end la cuibar și afl'end găina cu găocea în cioc și întorc'endu-și bănuiala contra găinei, binecuv'entând coțofanele — cari la crăcăitul vinovatei veniseră ca la nuntă, acompani'end'o — ca pe nisce paznice credincióse, cari i-au descoperit hoțul... luă găina de pe cuibar și lu'end cuțitul, cu m'aniă îl ascuți de fundul unui ol. Găina, simțindu-și viața primejd'uită, încep'eu a-se svircoli și a-și mărturisi nevinovăția, acuzând pe adev'erata hótă. Inzadar i-au fost tóte dreptele scuze și acuze, căci coțofanele din v'érful casei, veđ'end'o cu aripile sub picioarele și cu capul în m'ana stăp'anei, o acuzau și mai tare; ér biata găină, neav'end martori, cari să-i atesteze nevinovăția, trebu'i să piară; până când coțofanele, servindu-se de credulitatea naivă și neprejudecată a stăp'anei casei, scăpară teafere, pe deasupra — o binecuv'entare.

*

Când devii suspect pentru vre-un păcat și te temi a fi descoperit, tu, mai cu seamă av'end la spate soți de principii, martori mincinoși, ridică păcatul t'eu în cărca deap'ropelui, în sarcina colegului t'eu chiar, care n'a greșit mai mult, decât că — din întem'plare — a dat peste tine pe când comiteai delictul și tu, ca să scapi de-o eventuală pedepsă — îți pui conștiința sub călcăie....

Gavril Bodnariu.

MULTE ȘI DE TOTE.

Cămătarul păcăl't.

Un cămătar dintr'un sat din Germania voia să esecute pe un țeran care-i datora o sumă de bani, d'ér când venea esecutorul sentinței judiciare în sat nu găseai la d'ensul decât o vacă, singura avere, pe care după lege n'o put'eu ia. După căte-șile cămătarul întelnesce pe datornic și prefac'endu-se că i-e milă pentru sărăcia lui, îi mai dăruiesce o capră. Ț'eranul se întórsa plin de bucuriă în satul s'au, unde se răspândi svonul despre generositatea creditorului. Primarul satului, om esperimentat, ghicesce îndată scopul cămătarului de a pune m'ana pe vacă și povățuesce pe st'ean să tae și să măn'ce fără înt'ârziere capra, fiind-că vaca va deveni un obiect esecutabil. Dis și făcut. A doua zi în adev'ér se infățișeáză esecutorul la casa ț'eranului spre ai lua vaca, fiind-că acum posedă o altă vită, o capră de lapte. Ț'eranul însă îi arată suriz'end óșele caprei.

*

Câte nume are dracul.

Avestița, Ál din lac,
Tartorul, Lucifer, Drac,
Satan, Demon, Ucigașul,
Benga, Necurat, Vrăjmașul,
Diavolul, Nichipercea,
Belzebut, Spiriduș, Serzea,
Cornea, Naiba, Nighiniță,
Nen-so, Sotea, Aghiută;
Asmodeu și Iacă cine,
Ál de stă în mărăcine,
Ucig'ál crucea cu móca,
Trásnetul, Ucig'ál tóca!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Calendarul săptămânii. IULIE (1901) are 31 zile. CUPTOR.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Greg. Rows include Dum., Lun., Marți, Merc., Joi, Viner, Săm.

Cursul la bursa din Viena.

Table listing market rates for gold, silver, and various currencies (Austrian, Hungarian, etc.) with prices in florins and shillings.

Cursul pieței Brașov.

Table listing market prices for various goods like flour, oil, and other commodities in Brașov.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table listing grain prices (wheat, rye, barley, etc.) with columns for measurement, quality, and price in Kor. and fl.

Domnii abonații, cari cu 1 Iulie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, să binevoiescă a-l reînnoi neamănat, ca să nu li-se întrerupă regulata expedare a ziarului.

Cu numărul de față se sisteză expedarea fôiei celor ce nu și-au reînnoit abonamentul.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Doctorul ALESANDRU de VAIDA-VOEVOD specialist pentru bôle interne CARLSBAD, Alte Wiese, „Drei Staffeln.“

Dr. Sterie N. Ciurcu X. Pelilkangasse. — Nr. 10. Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiști dela facultatea de medicină din Viena.

La „Noua“ Decă mergeți pela „Noua“, Să poftiți și pela „Schmidt In Elisiu“, unde roua, In ce vieți, s'a pomenit. De poftiți mâncări gustose, Sunt servite a la minut; Beuturi găsiți spumose Si curate cum ați vrut. După ce-ați făcut primblare, Mai dați eră pela Schmidt; Mai faceți câte-o gustare, Eă vă dic: bun apetit! Trufanda.

Anonț de licitație. Casa Mariei B. Pittiș din Brașov (Scheiș), strada Căpitanului nr. 22 nou, 493 vechiu, să vinde prin licitație la 6 August 1901 st. n. la 9 ore a. m. in localitatea tribunalului reg. Reflectanții să se adreseze la d-nul Ștefan Chicumban, strada pe Tocile nr. 41, spre ai conduce in localitățile de vândut. 1-3

DE VÂNDARE O casă cu curte spațioasă și grădină lângă ea, in Scheiș pe Căstă nr. 4, se vinde din mână liberă. Informațiuni se pot lua tot acolo. 1-3 (210)

ACADEMIA comercială din GRAZ. INSTITUT PUBLIC, ce stă sub inspecțiunea directă a înaltului ministeriu de instrucțiune, subvenționat de stat, într'un rang cu celelalte școli medii superioare, a cărui absolvenți au dreptul a servi in armată ca voluntari pe un an. In 17 Septemvrie se începe al 39-lea an școlastic. Vor fi primiți absolvenți ai școlilor medii inferioare și institute de învățământ egal precum și dela școlile oivile (aceștia au a face examen de primire). Scolarii prezenți și cari se inscriu in anul 1901 pe cursul prim, pôte încă absolva academia in 3 ani. Pentru cei cu calificăție mai inferioară și cari nu posedă indestul limba germană e înființată o clasă pregătitoare. Dela 1901/1902 această clasă se anecteză la organizația nouă de 4 clase ca atât părinții cât și scolarii să aibă toate avantajile, care in viitor vor avea școlile cu patru clase. La acest institut mai este in legătură și un curs de un an (ce se începe dela 5 Octomvrie) pentru abiturienții școlilor medii sup., cari voesc să se aplice pentru întreprinderi comerciale, industriale, seu pentru academii (jura). Se țin și cursuri de un jumătate de an pentru Domni și Dame separat, ce se începe la 17 Septemvrie și 15 Februarie. Prospecte și alte informațiuni pentru primirea la academie, se pot căpăta dela „Direktionskanzlei“ in GRAZ. Kaiserfeldgasse Nr. 25. I. Berger, director.

De vândare O mașină de lână pentru caer (Pelz) și alta mașină pentru fire (Kontine), cu prețuri moderate. Amatorii a se adresa la Karl Ungart in Hosszufalu. De inchiriat o locuință plăcută, luminosă, cu 2 odăi, intrare separată, privelisce frumoasă, bucătărie, in strada Cătarinei nr. 15, dela Sânt-Mihaiu seu imediat. Informații in strada Castelu-lui nr. 29. 3-3(208)

APELE cele mai feruginifere BAILE cele mai renumite de nămol hidroterapia cea mai ratională in Ostul Europei la confluența Dornei și Bistriței, într'o vale plăcută a Carpaților Bucovineni, încunjurată de păduri conifere, in pitorescul treiunghiū între Ardeal, România și Bucovina „DORNA“ in Bucovina, la gara „Valea Putnei“, deocamdată, ultima stație a căii ferate secundare, Hatna — Cămpulung — Dorna (2 ore depărtare dela Dorna) se află birje la sosirea fie-cărui tren. Durata sezonului dela 1 Iunie — 30 Sept. st. n. In monumentalul stabiliment de băi se aplică sistemele cele mai moderne. Serviciul hidroterapiei se află in mâinile unui personal bine școlit din clinica prof. Winternitz. Cure dietetice: de zăr și de lapte. PALATUL de CURĂ (Curhaus) cuprinde un Restaurant cu salône elegante de mâncare, o Cafenea și salône de lectură, musică, biliard și pentru diverse jocuri. Afară de numeroase locuințe și Oteluri private, mai stau la dispoziția publicului și două oteluri cu 71 camere și apartamente, confortabile, pentru prețuri moderate, cari aparțin stabilimentului de cură. Apaducte din izvôrele Munților. Canalizație. Lumină electrică in efectuare. Succese splendide între altele: la bôle de inimă, după sistemul dela Naueim, cu băi acid-carbonice și la arteriosclerosă cu băi de nămol. Informațiuni și prospecte se dau la dorință gratis și franco de către Administrația c. r. a stabilimentului de cură. La comanda se rezervă camere in otelurile de cură și se pot procura și birje la gara din Valea-Putnei. La întrebări de specialitate medicală, răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. Artur Löbel. Șese medici sunt in loc, cari vorbesc românesce. Apele alcaline din sursa „Ludwig quelle“ aprobate ca beutură dietetică și bună de amestecat cu vin și sirop, aplicate și la diverse afecțiuni catarale, se pot comanda la Administrația c. r. a stabilimentului de cură. In lunile Iunie și Septemvre prețurile reduse pentru băi și odăi. Administrația c. r. a stabilimentului de cură. 10-0(163)

BANCA generală de asigurare mutuală „TRANSSYLVANIA“ Fondata la anul 1868 in Sibiu. Fondata la anul 1868 Asigură in condițiunile cele mai avantajoase: a) contra daunelor de incendii și exploziune, edificii de locuințe și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, cară și vite de tot soiul, produse de câmp și de recoltă. Asigurare favorabilă in paușal in condiții avantajoase, mai departe: biserici, mănăstiri, edificii parochiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc. b) Pe viața omului in combinațiuni deosebit de favorabile, prin cari capitalele asigurate se pot folosi atât pentru asigurarea viitorului familiei (cas de mörte) cât și in cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului. — Asemenea se pot încheia asigurări de zestre pentru copii, precum și rente viagere. c) Asigurări de spese de inmormântare in 3 modalități diferite, pentru sume dela 50—400 corone, fără cercetare medicală. In cas de mörte sumele asigurate se solvesc imediat. — Prospecte și formulare de oferte se dau gratuit. — Informațiuni se dau și oferte se primesc la Agentura principală a băncii de asigurare „TRANSSYLVANIA“ in Brașov, Strada Mihael Weiss nr. 24. Agent principal: Heinrich Hermann. 15-50.(100)

Deschiderea Restaurației in Grădina Reuniunii de industrie (Gewerbe-Verein.)

Subscrișul am onorea a face cunoscut On. public, că
am deschis Restaurația în grădină.

Îmi voi da totă silința a mulțumi pe On. oșpeți în toate
privințele, având bucătărie escelentă. — Totodată primesc abo-
namente și afară de local.

La vîndare vine Vinuri de masă și desert foarte bune,
Bere escelentă Märzen de Steinbruch și Czell-Bräu, diferite
beuturi recoritore.

Pentru petreceri aranjate de Reuniunii și Societăți,
sta grădina la dispoziție.

Asigurând prețuri ieftine, serviciu prompt și cu
atențiune, mă rog de o cercetare numărösă.

Cu totă stima

LUDWIG TREPCHES,
arêndașul Restaurantului din grădină.

Întrearea: **Strada Porții Nr. 65, Strada Rudolf lângă
Vila Schuller.** (211,1-3.)

De închiriat.

In casele ce se edifică din **Str. Caterinei nr. 18, sunt de închiriat**
cu începere dela **29 Septembrie 1901, 4 locuințe mari** în etaj și parter și
două mici. Cele mari constă din 3, 4 și 5 odăi, cu toate apendicele lor,
eventual și grajd pentru cai. Cele mici din câte 2 odăi și bucătărie.

Amatoriș a se adresa la **Dómna proprietara caselor Maria Dr. Cusan**
tot a colo. 8—10.(187)

La magazinele **FILIALEI „ALBINA“** dela Gară

se află de vîndare un
MOTOR de benzin de 16 puteri de cai,
4 PRESSE pentru legat fên, **1 TRIER** pentru bucate,
2 decimale mici și **3 CIURURI,**
tôte în stare bună, cu prețuri de tot moderate.
Tot acolo se află de vîndare

VIN escelent de Moldova,
cu prețul de **50 și 60 corone hectolitru.**

1—10

„FILIALA ALBINA.“

Sterilizat.

Fară alcool.

Fluid subțire.

Braunschweiger - Doppel - Schiffsmumme.

(Extract de maltă duplu, bere tare.)

din fabrica de berăria **FRANZ STEGER** in Braunschweig.
Recunoscut ca cel mai bun mijloc nutritiv și fortificant pentru
copii, anemicii, reconvașcentii și mame care lăpteză etc.

Bere cu ingrediente medicale precum chinin, fer, var, gujucol,
Creozot, Maryan etc.

— Deposit general pentru Austro-Ungaria: —

Carol Borolin, Wien VI/I Apologasse Nr. 8.

Depou **Brașov:** farmacia „la Ursu“ a lui Victor Roth lângă teatru, „la Leu“,
Friedrich Stenner, la „Ingerul păzitor“ Eugen Neustädt r.

Broșure și probe pentru domnii medicii și farmaciști gratis și franco.

Numai fl. **2.65** cr. ghete de Domni de vacs cu gumă în cuie, solid lucrate și moderne.

MARKLE MAGAZIN DE ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI PĂLĂCII.

Marfă garantată solidă și prețuri ieftine

I. SABADEANU în Brașov,

Nr. 10. Strada Porții nr. 10.

care prin soliditate in curs de 30 de ani de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat un renume bun, în totă Austro-Ungaria
și România, recomandă Onor. public **asortimentul lui bogat de încălțăminte solide și moderne,** pentru bărbați,
dame și copii în foarte multe calități și prețuri, pentru miri și mirese, pentru dans, gimnastică, pentru casă și pentru
atelieră (lucrători) etc., toate cu prețuri foarte scădute, ceea-ce se pôte vedé din a celor câte-va calități mai jos înșirate:

Pentru bărbați:

Ghete de pele vacs, cu gumă, lucrate tari în cuie . . . dela fl. 2.65 în sus.	
„ „ „ „ „ „ besätz cu vêrfuri . . . „ „ 3.— „ „	
„ „ „ „ „ „ șinóre . . . „ „ 3.80 „ „	
„ „ „ patente, fine, cu nasturi de încheiat . . . „ „ 5.— „ „	
„ „ „ de mânuși cu lac, de salon (besätz și stop. . . „ „ 4.50 „ „	
„ „ „ galbene în besätz și cu vêrfuri . . . „ „ 4.60 „ „	
„ „ „ „ cu șinóre . . . „ „ 4.80 „ „	
„ „ „ fine franțuzești cusute . . . „ „ 5.50 „ „	
Pantofi de pele negră séu galbine . . . „ „ 3.— „ „	
„ „ lac pentru dans . . . „ „ 4.50 „ „	
„ „ gimnastică talpă de gumă și cu gumă în jur . . . „ „ 1.10 „ „	
„ „ stofă galbenă ori negră cu pele împrejur . . . „ „ 1.10 „ „	
„ „ casă diferiți . . . „ „ —.90 „ „	
Cisme de juft lungi și de vênat . . . „ „ 7.50 „ „	
Ghete de copii în cuie înalte cu șinóra . . . „ „ 1.50 „ „	
Galoci pentru bărbați . . . „ „ 2.— „ „	
„ „ copii . . . „ „ 1.10 „ „	

Pentru dame:

Ghete de pele patentă cu gumă în cuie dela fl. 2.90 în sus.	
„ „ „ „ cu șinóra „ „ „ „ „ „ 3.50 „ „	
„ „ „ fină cu nasturi de încheiat „ „ 4.— „ „	
„ „ „ de mânușe cu lac împrejur și vêrfuri „ „ 4.50 „ „	
„ „ „ mirese, cu lac, în diferite forme „ „ 5.50 „ „	
„ „ „ galbene de pele fină cu besätz și vêrfuri „ „ 4.50 „ „	
„ „ „ cu nasturi, „ „ „ „ „ „ 4.80 „ „	
Pantofi de pele în cuie tari „ „ 2.50 „ „	
„ „ „ galbină „ „ 2.60 „ „	
„ „ „ Brinel curate „ „ 2.20 „ „	
„ „ „ gems cu lustru, de dans „ „ 2.50 „ „	
„ „ „ gumilastru pentru dans „ „ 1.80 „ „	
„ „ „ lac salon „ „ 2.20 „ „	
„ „ „ pele glacă albă de ball și talpă de gumă „ „ 2.30 „ „	
„ „ „ atlăss de mirésă și „ „ „ „ „ „ 2.60 „ „	
„ „ „ gimnastică cu gumă, împrejur talpă. „ „ 1.10 „ „	
„ „ „ Drill galbin ori negru, în jur cu talpă și pele „ „ —.95 „ „	
Pantofi de casă diferiți „ „ —.80 „ „	
Galoci de dame „ „ 1.40 „ „	
Pantofi de copii 50 cr., 60 cr., și așa mai în sus.	

Mare alegere de încălțăminte de băieți, fete și copii în diferite calități și colori, forme și cu prețuri ieftine.

Specialități încălțăminte de lucș fabricate: în Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, Budapesta et. etc. din pele
Chevreau, Vacs și Lac etc., în diferite colori și fason modern, se află în mare alegere și se pôte comanda și după măsură di-
recte din aceste fabrici. — **Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, Americane, Schwediane, Germane și**
Austro-Ungare la sus numita firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț scădut.

Reparatură și comande după măsură se primesc și efectuează prin un măestru dibaciu cu prompteță.

Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai **cu rambursă;** încălțăminte neconvenabile se primesc francat înapoi spre
schimbare, eventual se înapoiază valórea. — La comande din afară trebuie următoarele arătat: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit séu rotund? in be-
setz séu simplu? cu talpă grosă séu subțire. Ca măsură se pôte trimite un papuc vechiu cu posta, ca: „**Mustă fără valóre**“ cu 5 cr. De ajuns este și arăta-
rea numărului încălțăminte, care cumpératorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum pôte ori și ce laic a lua măsura piciorului cu centime-
trul, séu cu o fâșie de hârtiă, măsurând partea piciorului pe dinlăuntru dela mijlocul călcăiului până la vêrful degetului cel mare, peste talpe și degete, peste
glesne, peste călcăiu și peste pulpe, trimițând acastă măsură prin epistolă se pôte efectua comanda după dorință.

Marfă efină! 1500 pentru diferite încălțăminte ne mai moderne se vinde cu 50% sub prețul cumpérat.